

ESTETIKA RUŽNOĆE - IŠTVAN VIRAG

FOTO SAFARI "BAČIJANJE, DOBRA I LOŠA ZEMLJA"

Ravničarski, pomalo nostalgični duh mi se razbudio na serpentinama Crnog vrha stavljajući na probu moju vozačku veštinu uz istovremeno halapljivo upijanje ustalasale lepote, sve više sužavajući vidokrug na dimenzije na koje nisam naviknut. Pokazujući brižnost dobrog domaćina, Borislav me malo-malo zivka mobilnim telefonom proveravajući kako se na zadatoj turi snalazi njegov foto-drugar koga tek treba da upozna. Ispade on dobar navigator, a ja snalažljiv vozač, pa uz neznatno lutanje – jer putokaza nikad nema tamo gde su najvažniji – stigoh u zakazano vreme. Prepoznali smo se odmah, mada se nikada ranije nismo sreli.

Zlot! Nikad čuo za mestašce ušuškano među planinama čije tajne tek treba da otkrivam u narednim danima. Lepo naselje, uredno, tiho, prijateljsko. Saznajem, bio je nekada opštinsko sedište, sada ga muče iste brige kao i mnoga mesta kojima je Tvorac podario obilje lepote, ali je bio škrt na uslovima za lagodan život. Nije teško zaključiti: ovde je opstanak na svakodnevnoj probi.

Stariji živalj grčevito se vezuje za tlo, ali ne daju se ni mlađi, oni koji ne bi da napuste zavičaj: pokušavaju da osmisle budućnost novim sadržajima, uz ono što se može oteti od prirode ili stvoriti u sadejstvu sa njom. Na to cilja i foto-safari u organizaciji udruženja građana, pokreta za razvoj sela modernog naziva „Village”, planinarskog udruženja i foto-kluba „Dunav”: da se putem fotografija, sredstava javnog informisanja i usmenog predanja popularizuje ovaj kraj, koji ima šta da ponudi ruralnom turizmu, počev od prirodnih lepota - dubokih klanaca, tajnovitih pećina, vere i duhovnosti koje se neguju u okolnim manastirima, pa sve do viševjekovnih tradicija na izdisaju koje valja sačuvati od zaborava da se ne bi izgubili osobeni identitet, običaji, zavičajna istorija i kultura.

Bačijanje! Nisam nikad čuo za taj običaj: zajedništvo ljudi koji u tegobnim životnim uslovima sami ne bi mogli opstati. Grcati leti da bi se preživela zima. Filozofija života je tu jednostavna, mudrovanju nema mesta; ništa ne pada s neba, za sve se valja oznojiti. Iskreno sam zadivljen ljudima koji mukotrpnim radom zarađuju hleb svagdašnji, koji sa malo reči umeju toliko toga reći i koji jednim pogledom znaju proceniti s kim imaju posla.

Pa borski površinski kop, jalovišta, otpadne vode, zagađene rečice! Čuo sam za to, ali ono što sam video ipak daleko nadmašuje očekivano. Teskoban spoj racija i emocija: uništavati da bi se živelo. Za fotografsko oko, začudo, paleta boja je omamljujuća, ali za

ljudsko oko, razumljivo, rastužujuća. Simbolika života i smrti. Mora li tako? Nemoguće da nema rešenja...

Rašo, hvala! Spasao si mi život. Srljao sam da zauzmem što bolju poziciju za snimanje, kad začuh tvoj uzvik: Pazi, zmija! Zaustavila mi se noga u vazduhu, a ispod nje – poskok! Srećom, nije skočio. Ja jesam...

Vikend je prebrzo proleteo. Vreme ne mari za impresije, pogotovo ne tamo gde je svaki novi dan novi upitnik.

Predvođeni agilnim Vukosavom organizatori su se, bogme, svojski pokazali, naročito kuvari. Program je bio bogat, zanimljiv, izazovan – rečju: nezaboravan. A tek domaćini... kao da se znamo odvajkada. Nisam upamtio svako ime, ali lik i dušu jesam. I za mene je to najlepší dar.

Ištvan Virag
Foto-klub Sombor

